

Sz. v. v. v.	3702	3712
1 2 3 1 2 3		
700		
925	555	
946	622	
957	635	
1008	648	
V. v. v. v.	3713	3717
2 3 1 2 3		
650	350	
704	404	
719	420	
742	443	
	648	

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy hónapra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszó-
 lamláások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ső szám
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Katonai igazságszolgáltatás.

Nagy-Becskerek, június 10.

Ama félreértéseket, melyeket a magyar delegáció hadügyi bizottságának a katonai igazságszolgáltatás reformjára vonatkozó tárgyalásáról szóló félhivatalos jelentés itt-ott kelthetett, eloszlatva Szilágyi Dezső igazságügyminiszter legutóbbi nagy beszédjével.

Az említett jelentésben volt egy homályos czélzás, mely megengedte azt a magyarázatot, mintha személyes akadályok volnának azok, melyek ennek az egész nemzet által évek óta sürgetett s türelmetlenül várt reformnak útjában állnak. Legyenek a személyes akadályok bárminő természetűek, melyek e reform létrejöttét megnehezítik, az országnak joga van, hogy szemtől szembe megismerje azokat, hogy a leggyorsabban elhárítsanak az utból, szerzőik pedig a politikai felelősség egész súlyával terheltessenek. Mert a katonai büntető eljárás, a mint az nálunk még mindig fennáll, egy kiáltó anachronismus, maradvány a régi rossz időkben, mikor a vádlott egy inquisitorius eljárásnak életre-halálra kiszolgáltatva, minden jogsegélytől megfosztva s már előre elítélve volt. E fölött sok szót vesztegetni csakugyan fölösleges. Hisz tudjuk, hogy az auditor egy személyben vizsgálóbíró, vádló, védő és bíró egyszersmind, hogy a nyilvánosság az eljárás körül ki van zárva, hogy az ugynevezett haditörvényszék tagjai autonatak, kiknek sem szellemi sem erkölcsi képességük nincs arra, hogy az auditor ugynevezett jogi kitanításától független ítéletet alkossanak maguknak, arról nem is szólva, hogy olyat nyilvánítsanak és képviseljenek. Ez az állapot a modern kor jogi fogalmait és jogerőjét gunyolja s mi sem érthetőbb, minthogy a nemzeti katonai igazságszolgáltatás reformjára való várakozásában alig képes türelmetlenségét fékezni. Feltétlen köszönetre méltó tehát, hogy Szilágyi igazságügyminiszter nem habozott nyílt sissakkal fellépni a gyanúsítás ellen, mintha a reform-mű befejezése eddigi személyes mozzanatokon hiúsult volna meg. Kétségbevonhatlan tényekkel

bizonyította be, hogy a hadügyminiszter által 3 évvel ezelőtt neki megküldött tervezet azóta minden késedelem nélkül keresztül ment minden phasis-on, melyek ez idő alatt hozzáférhetőek voltak. Fel lehetett tenni a magyar igazságügyi miniszter-ről, hogy oly tervezethez adja hozzájárulását, melynek határozatai nem nyújtják egy szabadelvű reform és teljesen biztosított jogbiztonság föltétlen kezességét? Okos ember nem felelhet igennel erre a kérdésre. Ha igazságosak akarunk lenni, nem szabad elzárkóznunk ama nehézségek elől, melyekkel e reform létesítése találkozik. Mindenekelőtt arról van szó, hogy a katonai fegyelem követelményei összhangba hozassanak a modern igazságszolgáltatás követelményeivel; probléma, melynek megoldása sok gondosságot és sok lelkiismeretességet kíván. Továbbá öt minisztérium beleegyezésével kell a javaslatnak találkoznia: a közös hadügyi, a magyar és az osztrák honvédelmi, végre a magyar és az osztrák igazságügyi miniszterek egyértelmű megállapodása szükséges. Ebből is látható, hogy a dolog nem megy sok fáradság nélkül s hogy sok időbe kerül. Az ily feladatokon nem lehet akárhogy hirtelenében keresztül esni. Itt össze kell szedni a türelmet s bevárni, míg a megoldás természetesen meggyőződik. Az éhezőknek nem használ, ha rosszkedvében kövel dobálja a fát, mert a gyümölcse nem akar érett lenni. A megéréshez mindenekelőtt idő kell és csak aztán világosság és meleg. Szilágyi igazságügyi miniszter bizonyította, hogy az illetékes tényezőknél sem az ismeret világossága, sem a törekvés melege nem hiányzik, hogy mielőbb befejezésre juttassák a reformot. De az időnek, — annak nem lehet eléje vágni.

Képviselői beszámoló. Eötvös Károly orsz. képviselő e hó 18-án tartja meg beszámoló beszédét Nagy-Köröscn. Ez alkalommal több országgyűlési képviselő és több kerület küldött-sége lesz ott jelen.

A honvédelmi miniszter, egyetértésben a belügyminiszterrel, a csendőrségi szolgálati utasítás megfelelő rendelkezését módosítva, az utasításba felveendőnek rendelte el azt, hogy „az

örparancsnok az őrskerületében előforduló minden azon kihágásokat, vétségeket, melyek a bíróság hatáskörébe vannak sorolva s a melyeknél a tettes már ki van nyomozva, vagy a tett elkövetésével valaki alaposan gyanúsítottik, tartozik az illetékes bíróságnak bejelenteni.

Kossuth levele. Kossuth levele bombaként hatott a párt azon tagjaira, akik Eötvös vezetés alatt kiléptek és új pártot alakítottak. Ez utóbbiak most hosszabb nyilatkozatot tesznek közzé, a melyben elmondják, hogy a függetlenségi párt zavarai nem Irányi halálakor kezdődtek, mert már Irányi pártelnöksége alatt Polónyi és néhány társa szakadatlan és még erősebb támadásokat intézett ellene mint most Eötvös ellen. Emiatt Irányi több ízben le is mondott az elnökségről. A pártnak az utolsó időkben támadt benső viszonyait kétségtelenül az ugynevezett egyházpolitikai kérdések és egyéb pártok és töredékek alattomos bujtogatói okozták.

A cselédek illetőségi ügye.

Kotsis Ferencz úrményházi községi jegyző és tisztelt barátom által a „Torontál” ez évi 123. számában, és D. Bodó Sándor topolyai körjegyző ur és tisztelt kartársam által a „Torontál” ez évi 126. számában, a községi törvény 10. §-a alapján a cselédek illetősége tárgyában felvetett kérdésre bátorodom az ezen kérdésre az irányadó választ megadni és pedig:

1. Kotsis Ferencz barátom azt mondja, hogyha valamely cseléd „uradalomnál” (lehet az más becsületes ember is, csak mint jó munkaadó szerepeljen) van alkalmazva és ott az I. oszt. ker. adót fizeti és ezenkívül a községi közterhekhez hozzájárul, reája nézve is a községi törvény 10. §-a épp ugy alkalmazható, mint akár-mely áttelepült községi lakosra.

2. D. Bodó Sándor kartársam pedig azt állítja, hogy a cseléd illetősége a községi törvény 10. §-a alapján még akkor sem állapítható meg, ha mindjárt a cseléd az I. oszt. ker. adót fizeti is és pedig azért, mert a cseléd nem maga — hanem a munkaadó gazdájának közvetítésével fizeti meg a tulajdonképen őt terhelő adóját, azután mivel a cseléd gazdája közvetítésével fizeti csak meg az adóját, községi választói képességet sem nyerhet, közmunkát nem végez s így tehát semminemű községi terhet nem visel.

En pedig a magam részéről határozottan mondhatom, hogy Kotsis Ferencz barátomnak van igaza, mert igaz ugyan, hogy a cseléd I. oszt. ker. adóját az 1875. évi XXII. tcz. 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti meg, mégis ezen tétel nem a munkaadót, hanem a cselédet terheli és annak is számítandó be, és azért nagyon természetes, hogy a cseléd I. oszt. ker. adója után

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Az arany madár.

Hárman voltak a pazarul fényes, illatos kis szobában Adrienne, a háziasszony; kis lánya, a kis fűrtös Rózsika és egy harminczas fiatal ember, Szili Sámson. És a férj?

Az valami képzett tarokk-kompaniára akadt, lehet, hogy egyébre, az nem jön éjjel előtt. És ha tudná, hogy neje most egy érdekes bohémgyerekek mulat, futna-e haza? Korántsem. Sámson mostoha testvére neki, így ki van zárva a mendemondás és ez a fő.

Lehet különben, hogy arról nincs elég jó értesítve a könnyelmű férj, hogy valamikor, mikor még Adrienne süldő felső iskolás leány volt, egy kicsit szerelmes is volt Szili Sámsonba, aki akkor Szegeden gyakornokoskodott. Egyébként azt sohase mondta Adrienne senkinek, magának is csak félig vallotta be.

Rózsika alszik; az alcove széthuzott függönyei közül kinevet a kóvér, piros arc.

Adrienne a pamlagon ül. Sámson odahuzza székét a pamlag végehez. Aki a mennyezeten át lenézne rájuk, azt mondaná: egy turbékoló család. Lehet ugyan, hogy a férj csakugyan turbékol valahol; de ezek is közel vannak hozzá. Tegeződnek: hisz valamennyire testvérek is. Mostoha apa mostoha férj után.

— Ugyan soká jön Jani.

— No majd csak éjjel után.
 — Találd ki Adrienne, mit csinálnál most, ha én itt nem volnék?

— No bizony, hát aludnám.
 — De ugye, az nem bizonyos?
 Adrienne befogta szeméit; csukott pillák közül kiszivárgott két akaratlan könnycsepp.
 — Ej, hát megharagítottalak?
 — Ne beszélj!

Egy kergete kis lámpapille ráesett az alvó leányka arczára; a parányi lábak megcsiklandoztak a patyolat képet: Rózsika fölébredt és sirt. Sámson az alvó felé fordult.

— Sámson bácsi, alunnék...
 Ez azt jelentette, hogy mesélje a bácsi.

És mesélt:
 — Volt egyszer egy aranyos kertcske: abban volt egy almafa, azon termett aranyalma: jött egyszer egy tarka kis madár, felült a fatetejébe, ugy énekelt:

Ki elalszik este szépen,
 Aki reggel korán fölkel
 Annak adok, annak viszek
 Arany almát két süveggel...

Rózsika befogta szeméit; sokáig nem aludt még, de ugy tett, mintha aludt volna. Meg ne tudja az aranytollu madár. Utoljára szépen el is aludt.

Az anya elfeledte könyveit e jelenet fölött. Mikor Sámson visszafordult hozzá, azt kérdezte tőle:

— Ugye Sámson, mért szeretnek téged a gyerekek?

— Mert én is szeretem őket nagyon, végtelen, mert nekem soha se lesz gyermekem.

Adriennét meglepte a lemondás lágy zokogása.

— Ugye Sámson, mikor lesz már lakodalom?

— A farsangon lesz még elég, de nem minálunk.

— Én pedig azt kérdeztem.

— No hát ne kérdezd többet, mert az soha sem lesz.

— Ne haragudj meg Sámson: nem szeretsz valakit?

— Ast nem mondtam. De nekem csak az arczképe jutott annak.

— Hallod-e Sámsonkám, mutasd meg nekem azt az arczképet egyszer.

— De biz azt nem teszem. Meg se ismered.

— Hisz azért kérem, hadd ismerem meg.

— Nem Adrienne, megharagudnál.

— Kire?

— Én rám.

A deli asszony erein valami rég nem érzett inger bizsergése futott át. Megfogta a Sámson kezét, ugy könyörgött neki.

— Te Sámson, sohase mondom meg senkinek, mutasd meg nekem azt a képet. Ha ugy szereted: nálad van tudom.

És oly közel huzódott mellé, hogy hajával a Sámson halántékát csiklandotta.

Sámson kivette óráját. Az aranyfódel föl-

kivetett és a munkaadó által befizetett községi pótdadó is nem a munkaadót, hanem jogszerűleg a cselédet illeti meg, s így nyilvánvaló, hogy a cselédnek illetősége a községi törvény 10. §-a alapján taxativé tárgyalandó, és különösen olyan körülmények között, a midőn a cseléd bebizonyítja azt, hogy a községi törvény 10. §-ában jelzett éveken át habár több munkaadónál, de egy és ugyancsak abban a községben éves cselédi minőségben szakadatlanul alkalmazva volt és adót fizetett, őt illetősége megnyerésétől elütő nem is lehet, csak hogy a cseléd neve az I-II. oszt. ker. adólistában kell hogy szerepeljen mint jel.

1. Vambach Péter földb. mint családfő.
2. Vambach Róza neje mint családtag.
3. Frank H. 17 éves cseléd, amely három személy azután egy rovat alatt is megadózható, mert máskülönben ha a lajstromban csupán a családfő neve szerepel, a többi családtagok pedig csupán vonásokkal lesznek a rovatokban kitüntetve és ha mindjárt a cseléd-rovatokban szerepel is, látszólag egy vonással sohasem lehet bebizonyítani, hogy mily nevű cseléd vétetett adózás alá és ez utóbbi eljárás csupán frivolitáskép játszaná ki a községi törvény 10. §-ában megírt intézkedést.

Tehát a cselédnek ahhoz, hogy valamely községben illetőséget nyerhesen, a közmunka végzéséhez és a választói képesség megszerzéséhez feltétlenül köve nincs.

Különbö egy konkrét esetből folyólag a „Magyar közigazgatás” hetilapja 1889. évi 47. számában megjelent elvi jelentőségű határozatot a mint következők, szóról-szóra közlöm.

— Az iparos- és kereskedő-segédék, valamint a cselédék javára gazdáik által fizetett kereseti adó után kivetett községi pótdadó, a községi illetőség megállapításánál csak akkor számítható, ha azon körülmény, hogy a községi adó ugyanazon segéd vagy cseléd javára fizetett, a kivetési lajstromból kétségtelenül kitűnik.

Ily értelmű kijelentés foglaltatik a belügy miniszternek egy vármegye alispánjához 1889. évi márczius 21-én 13.462. szám alatt kelt következő rendeletben: Czimed f. évi febr. hó 17-ről 15.779. szám alatt hoztam intézett felterjesztésében körrendeletileg kéri megállapítani azt, vajjon az iparos és kereskedő segédék, valamint a cselédék, ha gazdáiknak közvetítésével adót fizetnek és községi terhet viselnek, szóval az 1886. évi XXII. t.-cz.-ben előírt kívánalmaknak eleget tesznek, szereshetnek-e maguknak újabb községi illetőséget? Ezen felterjesztésre válaszulom czimednek, hogy miután az illetőségi ügyekben eljáró egyes törvényhatóságok részéről fenforgó kérdést, illetőleg, különösen egy felmerült konkrét eset alkalmából a megye közigazgatási bizottságához 1882. évi november hó 11-én 8593. sz. a. intézett és köztudomásra jutott rendeletem után itteni tapasztalatok szerint igen ritkán merülnek fel kérteltek, e kérdésben körrendeleti intézkedés szükségét fenforogni nem látom, most hivatkozott rendeletem nyomán azonban tájékozás és mihez-tartás végett értesitem czimedet, hogy bár az iparos és kereskedő segédék, valamint a cseléd helyett az állami és községi adót az 1875. évi XXII. t.-cz. 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, mindamellett kétségen kívül áll, hogy a segédék és cselédék kereseti adója, alapszámban véve nem a gazdát, hanem az illető segédéket vagy cselédéket terheli és azoknak számítandó be; annál fogva az esetben, ha azon körülmény, hogy a munkaadó vagy gazda által a hivatkozott törvényszakasz értelmében fizetett adóösszeg éppen a szóban levő segéd vagy cseléd személye

pattant és egy női fej képe hullott az Adrienne tenyerébe.

Sokáig nézte. Először idegennek tetszett, gyerekes, szűzi lányfej; aztán a vonások eleve-nedni kezdtek. Végül ráismert. Mikor ő még „felső iskolás volt, akkor az egész osztályról vettek föl egy csoport képet, ez a gyerekfő abból való: az ő feje.

Mig ő merengett. Sámson lázas homlokát lehajtotta a pamlag vankosára: alágyűrődött az Adrienne illatos ruhájának egy csücske is. És a vig kedélyű férfi a mesélő gyerekdajka zokogott.

Egyszerre két ölelő kár fonódott nyaka körül.

E pillanatban Rózsika feljött álmból és az ijedség erejével felkiáltott:

— Apám! Édes Apám! Elszáll az arany madár!

A két nagy gyerek szét rebbent. Sámson megfogta az Adrienne remegő kezét és odavezette az alvó elé.

Adrienne: ezt szeressük! Csókold meg e mentő ajkakat. Hiszek az angyalokban.

Adrienne odaborult az alcove szélire és sirt, zokogott soká; az alatt Szili Sámson csendesen kiment a szobából. Odakint megcsókolta az ajtóküszöböt és nem lépett azon át többet, pedig tudta, hogy azon belül van a menyország.

Lehet, hogy bolond volt, de becsületes.

Móra István.

után lett fizetve, az adókiivetési lajstromokból nyilvánvalóan és kétségtelenül kitűnik, az ezen kereseti adó után kivetett községi pótdadó az illető segéd vagy cseléd javára feltétlenül beszámítandó, és ez alapon az illető, ha az 1886. évi XXII. t.-cz.-ben foglalt kívánalmaknak egyébként is eleget tesz, a községi illetőséget is megszeresheti. Mivel azonban a fentjelzett körülmény beigazolása, nevezetesen ott, hol a cselédék nem az egész évre szegődnek és a gazda vagy iparos egy cseléd vagy segéd után fizetvén az egy évre eső kereseti adót, 3-4 és több cselédet, segédet váltakozva tartott, leggyakrabban lehetetlen és rendszerint nagy nehézségekbe ütköz-nék, az ekként fizetett államadó arányához képest kirovott községi adó rendszerint nem alkalmas arra, hogy kirovatása tényének az 1886. XXII. t.-cz. 10. §-ában jelzett hatályt lehessen tulajdonítani, és azért a közigazgatási hatóság, mely a konkrét esetet természetesen szerint megbírálni köteles, a cseléd és munkás adó utáni községi adónak beszámítása és érvényesítése kérdését legtöbb esetben elfogja ejteni.

Vörös József,
községi jegyző.

HIREK.

— Személyi hírek. Rónay Jenő főispán hosszabb távollét után tegnap este érkezett vissza Nagybecskerekre. Ő méltóságát Kikindán Telecsky polgármester, Dus kir. ügyész, Wachtl főkapitány és Főris József szolgabíró üdvözölték. — Dr. Dellmanics Lajos ugyancsak tegnap este érkezett haza neje társaságában. — Schaeffer Antal pápai praelatus tegnap Szegedre utazott, hogy az ottani női zárda vizsgálatán részt vegyen.

— Árvizi hírek. A tegnap délután és a ma délelőtt vett hírek éppen nem olyan nyugtalanítóak, mint egyes délvidéki lapok feltüntetni szeretnék. Így a „Temesvarer Zeitung”-nak mai számában Horváth Bókáról egész tragédiát mond el tudósítója, holott e községben határozott árvizről vagy nagyobb szerencsétlenségről még szó sincsen. Tény annyi, hogy Horváth-Bóka állapota rendkívül veszélyes, amennyiben a töltéseken lyukak képződtek, melyek nagyobbmennyiségű viz tódult be. Mindazonáltal eddig csak két ház kilakoltatását rendelte el maga Daniel alispán. Azonkívül egy új, félig felépült ház dől be. Az a hír, mintha az egész lakosság elmenekült volna, minden alapot nélkülöz. — A vizet a vasuti töltés tartja fenn, de azt is újból meg kellett megerősíteni. — E célból Verseczről és Nagybecskerekéről nagyobb mennyiségű anyagot szállítanak. A védőanyagot szállítását Jankovits Miklós a temes begavölgyi viszszaábrázoló társulat igazgatója vezeti. Mencer főmérnök a helyszínen van. Daniel alispán elrendelte, hogy a sürgönyök továbbítására állandóan lovaküldön-czök álljanak a távirda rendelkezésére. A központból tegnap óta Horváth Zoltán szolgabíró van Bókán. Daniel alispán a ma délutáni vonattal ment ki a helyszínére.

A Temes Kostélynál tegnap délután 4 órakor 400 cm. 0 felett, 6 órakor 390, 8 óra este 380, 12 óra 360, ma reggel 4 óra 340, 6 órakor reggel pedig már csak 236 cm. volt 0 felett, tehát lényeges apadás konstatalható. Ma reggel 8 órakor ismét felment 330-ra.

A Bega 8-án délben még 140 cm. volt, ma reggel 8 órakor csak 110, tehát szintén apadás jelezhető.

A módosi főbíró mai jelentése szerint a helyzet változatlan. A rögtönzött töltések újból szét vannak rombolva. Most a szécsányi uton történe-nek védekezések.

Szécsányról ma délelőtt 10 órakor a következő jelentés érkezett: Viz apad, Temes balpartján halastónál csurgások betömése folyamatban van. A közérő a gátakon sikerrel dolgozik. Karhatalomra egyelőre nincs szükség.

Kanakról jelenti Lebanovich főbíró az alispáni hivatalnak, hogy tegnap este óta Kanaknál beállt az apadás. Kisebbszívargások azonban még előfordulnak.

Jászberényből sürgönyzi tudósítónk, hogy a Zagyva áradása az egész környéket fenyegeti.

A Tisza völgyében észlelt vízállások a következők:

Szegednél a Tisza 608 cm., Török-Becsénél 432, Titelnél 432, Gyománál a Hármaskőrös 611, Dévánál a Maros 450, Aradnál 254. A folyók víze mindenütt nagyon zavaros. Az időjárás felhős, borult. A hőfok C. szerint 16 és 20 fok közt váltakozik.

— Főispánok összejövetele. A koronázás negyedszázados jubileuma alkalmával, midőn az összes főispánok a fővárosban összegyűltek, elhatározták, hogy ezentul minden esztendő június 8-ikán, a koronázás évforduló napján, Budapestten összejönnek. Ezt az elhatározásukat a főispánok most váltották be először: negyvenöt főispán jött össze fő- és székvárosunkban s tisztelt a belügyminiszternél és miniszterelnöknél. Hieronymi belügyminiszter délután 2 órakor fogadta a tisztelgőket, akiknek nevében Vay Béla br. Borsodmegye főispánja a következő beszédet mondotta: Nagyméltóságú belügyminiszter ur! Nagyméltóságod elődjének ígéretet tettünk az évenkénti összejövetelre. Ma tehát eljöttünk tisztelgenni, bemutatni magunkat. Nagyméltóságodnak hű alvezérei, hazánk hű fia vagyunk. Ismerjük, hogy kötelességünk a vármegyék jó kormányzása. Ebben sok akadályunk van, várjuk tehát a közigazgatási törvényt, mely törvényes intézkedési jogainkat szabályozza. Kérjük fogadja nagyméltóságod hű munkásságunk biztosítását. Hieronymi belügyminiszter erre a következőleg válaszolt: Tisztelt uraim. Mélyen tisztelt barátaim. Örömmel hallom a kormány alvezéreitől hogy a szabadelvű eszmék hű támogatói. A kormány a főispánokban és viszont feltétlenül kell bízni a jó kormányzás érdekében. A főispánok mai állása inkább bizalmi. Ellenőrző, tanácsadó, ma a főispán és nem intézkedő. Közigazgatási törvényt behozni mindaddig nehéz, míg az egyházpolitikai kérdéseink megoldva nincsenek. Osszel beadom a javaslatokat, melyeknél a közvéleménnyel is számolnunk kell. A közvélemény két szélsőség között ingadozik. Ismerik a 48 előtti önkormányzatot és a választási rendszert. Ismeri a Bach-korszak kinevezett tisztviselőit s így természetesen, hogy a két szélsőség között az utóbbi rendszertől fél. A közönséget előbb meg kell győzni, hogy a megyei közgyűlés hatáskörét nem csorbitjuk és a községi autonómiát fejlesztjük az új törvénnyel. Kívánom, hogy megérjék az új érat. A főispánok ezután Wekerle miniszterelnöknél tisztelgtek. Vay Béla br. kifejezést adott annak, hogy a főispáni kar törhetetlen hűve a szabadelvű kormányzat. Ragaszkodásokat akarják kifejezni a miniszterelnök előtt, aki már a pénzügyek rendezése által is elévülhetetlen érdemeket szerzett. Wekerle válaszában kijelentette, hogy örömmel fogadja a főispáni kart és azok ragaszkodását a szabadelvű eszmék iránt. Köszöni a főispánok megjelenését, és kéri őket, hogy támogassák őt és miniszter társait, hogy a nehéz kérdéseket megoldhassák. Az elhangzott beszédek mindegyikét lelkes éljenzés követte. Délután 5 órakor fényes bankett volt a Hungaria-szálló nagytermében. A lakomán a főispánokon kívül részt vettek: Wekerle, Csáky, Hieronymi, Szilágyi, Lukács miniszterek, Andrassy Gyula gr., Teleky, Gromon, Berzeviczy, Erdélyi, Márffy, Miklós Ödön, Reiszig, Jósika államtitkárok, Stesser, Krausz, Fascho-Moisch, Bezerédj, Huszár Kálmán, Torkos László miniszteri tanácsosok, Széll Ignác, stb. A lelkes hangulatban lefolyt ebéd alatt számos felhőszóntót mondtak. Vay Béla br. a királyt és királynét, Radó Kálmán Wekerle miniszterelnököt és a kormányt, Wekerle nyomban felelt a felkőszóntóra. Megemlékezett arról, hogy az egyházpolitikai reformok ügye minő támogatásban részesült a törvényhatóságok részéről és meleg hangon ismerte el a főispáni karnak ez irányban szerzett érdemeit. A főispánokat éltette. Ezután Tallian Béla Hieronymi belügyminisztert, Kardos Kálmán Csáky Albin gróf közoktatásügyi minisztert, Vay Béla br. Szilágyi Dezsőt, Szmeccsányi György Lukács Bélát köszöntötte fel. Vay Béla br. a távollevő minisztereket, Tisza Lajos grófot és Fejérváry Géza bárót, Rónay Jenő az államtitkári kart, Fiáth Miklós br. a miniszteri tanácsosokat éltette. Wekerle, Csáky és Szilágyinak viharos éljenzéssel fogadott felkőszóntói után Miklós Ödön államtitkár, Gromon Dezső államtitkára, Kállay Zoltán Vay Bélára, Kállay András Tisza Kálmánra, Rónay Jenő a sajtóra üritette poharát.

— A Tisza áradása. A közeli napok esőzése a Tiszát is annyira megárasztotta, hogy egész vonalát veszélylyel fenyegeti, sőt helylyel-közeli már ki is lépett medréből. Egyelőre azonban csak az árterek kerültek viz alá, mint-

hogy azonban a Tisza mentén ez árterekbe kucoriztat és dinnyét nagy mennyiségben szoktak ültetni az egyes községek lakosai, az áradás máris tetemes károkat okozott.

— **Birtokvétel.** Baich Iván br. bocsári földbirtokos 72600 forintért megvette Révay Simon báró tiszahelyesi uradalmát. A birtok 3500 holdnyi kiterjedésű.

— **Dr. Brájjer Lajos,** lapunk felelős szerkesztője néhány napi távollét után visszaérkezett Nagybecskerekre, s újból átvette a lap szerkesztését.

— **Eljegyzés.** Szukk Antal m. kir. áll. polg. iskolai tanár e napokban váltott jegyet Hainka Vincze istvánföldi tanító bájós leányával, Katiczával.

— **Derü.** Állhatatos lesz-e az a napsugaras időjárás, ami a mai nappal köszöntött ránk hosszú borongás után, ki tudná megmondani? Az időjárás szeszélye a végletekbe megy. Több mint egy hét esőzése máris sok kárt okozott s a felhős ég most is állandóan fenyegetőzik, hogy derült kék mélységét hirtelen lomha szürkéséggel burkolva, újból ránk zudítja a felesleges zápor megunt minden kellemetlenségét. Szent Medardus hagyományos vízhozó jelentőségének nyomasztó hangulata uralkodik a kedélyeken. A gazdák félnek a rozsdától, a fürdők üresek, a nyaralóvendéglősök kétségbeesetten tördelik kezüket s a szegény publikum fejszójával szedte elő a kalucsniját és hóna alá szoritott paraplóval kérdezi: mi lesz ebből?

— **Koronázási ünnepély.** Zombolyáról írják lapunknak, hogy az ottani polgári iskolában az idén is megtartották a koronázási jubileumot. Volt ünnepi beszéd, szavalás s végül a Telbisz György tanár által tett alapítvány kamatait képező összeget adták ki egy német fiúnak, a ki a magyar nyelv elsajátításában a legjobb előmenetelt tanúsította.

— **Damjanich özvegye Aradon.** Damjanich János özvegye mint minden évben, az idén is meglátogatta a mácsai kastély parkjában nyugvó férjének sírját. Ez utjában tegnap Aradra érkezett s itt pihenőt tartott, hogy a szabadságharczi ereklyemuzeumot, melynek a dicső emlékü vértanu relikviái legbecsesebb tárgyát képezik s mely iránt az özvegy kiváló érdeklődéssel viselkedik, megtekintse. Damjanichné, a délelőtti órákban látogatta meg a muzeumot a hol Varjassy Árpád, a muzeumbizottság elnöke üdvözölte és fogadta ünnepélyesen a kiváló vendéget. — Damjanichné mintegy 2 órát töltött a muzeum termeiben, melyek gazdagsága és változatossága láthatólag meglepte. Rendkívüli érdeklődéssel nézte végig a vértanukra emlékeztető emléktárgyakat és nem egy ízben fejezte ki elismerését Varjassal szemben. Midőn az özvegy dicső emlékü férje emléktárgyához ért, arca elborult, mely megindulás vett rajta erőt; szemeiben könnyek jelentek meg, Damjanichné társaságában voltak még Csernovits Laura és Lázár Zelma urhölgyek, kik szintén először látogatták meg a szabadságharczi muzeumot. A vendégkönyvbe mindhárman bejegyezték neveiket. Délután Végh Aurél jószágigazgató vendégszerető házában Damjanich Jánosné tiszteletére nagy ebéd volt, melyen a város kitünőségei vettek részt.

— **Sikkasztó ügynök.** A temesvári „Germania” biztosító társulatnál alkalmazott Kohn József biztosítási ügynök tetemes összeg elikkasztása után háttal fordított Temesvárnak és megszökött. Egyelőre Nagybecskerekre jött rokonai látogatására. A nagybecskereki rendőrség azonban tegnap este letartóztatta. Kitünt, hogy a sikkasztáson kívül még váltóhamisítás nyomja a lelkét. Ma reggel az illetékes temesvári törvényszékhez kísérték.

— **Vallási türelem.** A kétegyházi izraelita iskola vallási türelem tekintetében mint iskola Mint Bánhegyi István békésmegyei kir. tanfelügyelő jelentéséből kitűnik, abban az iskolában Rozenzweig Jakab tanító nemcsak az izraelita tanulókat részesíti a vallásoktatásban, hanem az evangélikusokat és római katolikusokat is. — Kit-kit a maga módja szerint. Kár, hogy ez az iskola egyébként nem mint iskola. Azt mondja a jelentés, hogy istalószerű zugban van.

— **A „Szentesi Lap” bíráiról.** A „Szentesi Lap” melynek felelős szerkesztője, Pintér Gyula fölött hétfőn ült törvényt a szegedi esküdtzék, nem valami kielégítően nyilatkozik vezérezikében a szegedi esküdtzékéről. „A szegedi sajtó-bírósnak lapunk felelős szerkesztőjével szemben tanúsított magatartása nemcsak reánk, hanem a közönségre is azt a határozott benyomást tette, hogy ott nem független bírák ültek törvényt avádlott fölött, hanem politikai ellentétek gyakorolták a visszatörölés jogát a hatalmuk alá került politikai ellenféllel szemben” majd a verdiktről írja a következőket: „Az ügy befejezése után az esküdtzék tagjai közül többen keresték föl felelős szerkesztőnket a vendéglőben, hogy sajnálatukat fejezzék ki az eset fölött. Töredelmesen elmondották, hogy a becsület-

sértés vétségében azért mondták ki vétésnek szerkesztőnket, mivel azzal áltatták őket, hogy legfeljebb 50—60 frt pénzbírságból fog állani a büntetés. Már ugyan ki hitte volna, hogy a szegedi esküdték utólagosan töredelmes vallomásokat tegyenek Pintér Gyula ur előtt.

— **Gyilkosság és öngyilkosság.** A temesmegyei Székely községben Vakareszku János béresgazda ráunt a feleségére, aki öreg is volt, csuf is volt, féltékenykedésével folyton zaklatta. Elhatározta tehát, hogy megszabadítja magát tőle. Egyik béresét 100 forintért fogadta fel, hogy ölje meg az asszonyt, a ki aztán a megállapított időben az adott jelre belőtt az ablakon. A lövés a szegény asszony mellén furdott be és hátán jött ki. A dettai járásbírószág vizsgálóbírája a helyszínen megtalálta a fegyvert, amelyet Vakareszku tulajdonának ismertek fel. Mikor ez látta, hogy a gyanu felé irányul, bekérdzett a haldokló feleségéhez s ott agyonlötte magát. A gyilkos béres önmaga jelentkezett, be is szállították a fegyházba.

— **A győr-fehriangi vonalrészen** Kis-Únyom és Körmen állomások között fekvő Egyházas-Rádóc megálló, rakodóhely f. év június hó 13 án magán és állami táviratok kezelésére meg fog nyitni.

Táviratok.

Főherczegek utban.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) József főherczeg ma délelőtt Orsováról Herkulesfürdőbe utazott. — Albrecht főherczeg tegnap Budapestre érkezett és ma délelőtt szemlét tartott a helyőrség felett. — A főherczeg meg volt elégedve a csapatok precíz gyakorlataival és elismerését fejezte ki a tisztikar előtt.

A függetlenségiek értekezlete.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Polónyi Géza országos képviselő ma nyilatkozatot tesz közzé, melyben kijelenti, hogy a Keskemétre összehívott függetlenségi értekezletet sem czélszerűnek, sem időszerűnek nem tartja.

Schlauch — bibornok.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gróf Carnalli pápai követ ma kihallgatáson volt királyi felségénél Bécsben, amely alkalommal bemutatta Schlauch bibornoki birétumát. A pápa követe a bécsi nuncziatura vendége.

Az új bibornokok.

Budapest, június 10. (A „Torontál” ered. távirata.) A „Standard”-nak Rómából távirják: A legközelebbi konzistorium öt új birnokot fog választani, még pedig egy magyart (Schlauch Lőrincz), két francia és egy olasz.

Vezérkari ut.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Porges vezérkari ezredes, a 12. hadtest főnöke vezényletével holnap tíz napi vezérkari ut kezdődik Erdély legkiválóbb stratégiai pontjain.

Gyász az Erkel családban.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Erkel Ferencz, a magyar dalmü lángessü uttörője néhány nap óta haldoklik. Elgyengülése oly magas foku, hogy halálát folyton várják. Annál meglepőbb ily körülmények között az a hír, hogy a nagy apának legidősebb fia, Erkel Elek, ma déiben hirtelen meghalt. Erkel Elek 1843-ban született Budapesten. Hosszabb ideig a nemzeti színház zenekarának volt tagja, 1875-ben lett a népszínház karnagya, mely állást haláláig viselte. Irt több operettet, nevezetesen a „Székely Katalint”, „Tempefői-t és „Kassai diákok”, melyek közül azonban egyik sem maradt állandóan műsoron. Sokkal népszerűbbek lettek magyar népdalai, melyek közül sok igen csinos akad. Erkel Elek halála Budapest zenei életére határozott veszteséget jelent.

Árviz Galicziában.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Maryampólból jelentik, hogy Haliczától Uscieziceloneig az egész vidék víz alatt áll. Poberecza, Wodniki, Dubowce, Dolhy

falvakat teljesen elárasztotta a víz, a lakosság kénytelen volt menekülni. A Dunajec folyam ép oly pusztításokat vitt véghez mint 1884-ben. Az új vonalat, mely Staniszlótól Munkácsig visz, az árviz tönkretette. A közlekedés teljesen megszűnt.

A kanyaró Fiumében.

Budapest, június 10. (A „Torontál” ered. távirata.) Fiuméből jelentik, hogy a kanyaró oly nagy mérvben lépett fel ott járványszerűen, hogy az összes iskolákat anélkül, hogy vizsgákat megtartották volna, bezárták és a tanulókat elbocsátották.

A bányász-strike.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A pécsi bányász strike még egyre tart. A bányászok elvannak határozva azt mindaddig folytatni, míg sorsukat nem javítják. Ma délelőtt összejövetélre került a dolog köztük és a kirendelt katonaság között. A katonaság szuronnyal zavarta őket széjjel. A bányászok a parasztszaladoknál laknak s óriási közöttük az elkeseledés a bánya vezetői ellen.

Kolera Franciaországban.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Cetteből (Franciaország) jelentik: Tegnap óta öt ember halt ki koleraünetek közt.

A vasárnap Amerikában.

Budapest, június 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Chicagóból jelentik: Két párt régóta azért küzd, hogy bezárassék-e a világiállítás vasárnapokon vagy sem. A bezárás mellett főleg a városi üzletvilág foglalt állást, míg a munkások, kiknek ez az egyetlen szabadnapjuk, ilyenkor szeretnék volna a kiállítást megtekinteni. A szövetségi törvényszék e kérdésben tegnap döntött, 1 szavazattöbbséggel elhatározván a kiállítás bezárását. A harcznak ezzel azonban éppen nincs vége.

Felelős szerkesztő: **Dr. Brájjer Lajos.**

Főmunkatárs: **Hoitsy Jenő.**

H i r d e t é s e k.

266. B. v. k. szám 1893. 364--1

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, miszerint a tekintetes budapesti kir. járásbírósnak 1885. évi 82083/p. számú végzésével megkeresett tekintetes nagybecskereki kir. járásbírósnak 1885. évi 9811/p. szám alatt kelt végzése folytán a magyar kir. honvédkincstár végrehajtató részére, Neditz János végrehajtást szenvedő nagybecskereki lakosnál 185 frt 30 kr. tőke és jár. iránti kielégítési végrehajtás utján 1885. évi december hó 10 én lefoglalt és 500 frtra becsült szoba-butorkból álló ingóknak Nagybecskereken végrehajtást szenvedő lakásán bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1893. évi június 15-ik napjának délelőtti 10 órára tüzetett ki, a f. évi 4849/p. sz. jbirósági végzés folytán.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, vagy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. tcz. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi június hó 2-án.

Risztó Péter,
kir. bir. végrehajtó.

H i r d e t é s e k.

3462. kig. szám 1893. (335—3.2)

Pályázat.

Torontálmege módosi járásában lemondás folytán megüresedett rudnai körjegyzői állásra — melyhez Maczedonia község is tartozik — pályázatot nyitok.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. tcz. 6-ik §-a, illetve 1886. évi XXII. tcz. 74-ik szakaszában előírt képeket és eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a választásnapig hozzám nyújtsák be.

A szóban levő körjegyzői állás következő javadalmazással van egybekötve:

1. Kézpénzben:

a) fizetés 660 forint;

b) ujoncozási általán 60 forint;

c) napidíj általán 130 forint;
d) irodaáltalán 80 forint;
e) fűtő anyagok stb. címén 100 frt 15 kr.; és
f) szolgatartásra 16 forint.

2. Termesztményekben:

a) 28 hkl. buza és

b) 10 hkl. tengeri, illetve a megállapítás alatt levő egyenérték, majd

c) szabad lakás, udvar és kerttel; végül
d) magánmunkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

A választást folyó évi június hó 28-án délelőtt 10 órakor Rudna község házában fogom megtartani.

Módos, 1893. évi május hó 27-én.

Lebánovich István,
főszolgabíró.

4409. szám 1893.

(356—2.2)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmege perjamosi járásba kebelezett Kisósz községében üresedésbe jött községi orvosi állásra ezenel pályázat hirdettetik.

A községi orvos fizetése 800 forint és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom pályázni kívánók, hogy szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket f. évi június hó 24-éig annál is inkább adják be, mert a később beérkezők figyelembe nem fognak vétetni.

Perjamos, 1893. évi június hó 3-án.

Gyertyánffy s. k.,
főszolgabíró.

591. kig. szám 1893.

(355—3.3)

Pályázati hirdetmény.

A beodrai ujonnan rendszeresített községi kisedővónói állás betöltésére a pályázat ezenel kiíratik.

Ezen állással járó fizetés évi 300 frt kézpénz, szabad lakás és házi kert élvezete.

Pályázók felhívom, hogy kellően felszerelt kérvényüket folyó évi június hó 30-ig előírt községeljárásához küldjék be.

Beodra, 1893. évi június 5-én.

A községeljáróság.

MARGIT

GYÓGYFORRÁS,

MAGYAR SELTERS

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, ahol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testréseibe való gyors és biztos felvételét eszközözi. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy ahol a szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőbántalmakban**, különösen **tüdővérzéssek**nél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményekkel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen.

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
k. udv. ásványviz-
szállítónál,
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Sel. Kneipp

Egy háztartásban sem nélkülözhető
a **Kathreiner-féle Kneipp Maláta-Káv**
tökéletes kávéval.

Ez azon eddig el nem ért előnyt nyújtja, hogy a nem kevert, vagy Surrogattal kevert kávé élvezetéről le lehet mondani, és egy sokkal jobb ízű, amellyel egészséges és tápláló kávé nyerhetünk. — Felülmulhatatlan kávépótlék.

Leginkább nőknek, gyermekeknek és betegeknek ajánlható.

Óvakodjanak az utánzatoktól.

Mindenütt kapható.

(60—24.10)

1/2 kilo à 25 kr.

! Pénz !

földekre és házakra
a legolcsóbb kamatok mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítettik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgál minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együtt ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbön mindennemű szelvények beváltására. (14—26.12)

Igérvények minden huzásra.

Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

(III b)

(105b—13.7)

Nyereménytulajdonosok kerestetnek:
Gazdátlan

20 millió forint

hever eddig még fel nem vett sorsjegy fő- és melléknyereményekben. A Telegraph sorsolási lap szerkesztősége vállalkozott arra, hogy az illető mit sem sejtő tényleges birtokosokat felkutassa és őket a nyeremények birtokosává tegye. A sorsjegybirtokosok kértnek, hogy sorsjegyük minőségét, sorozatát és számait a „Telegraph” szerkesztőségével saját érdekében is levélileg közölni sziveskedjenek, hogy az illető nyereménytulajdonosokat így módon felfedezhesse. — Előfizetési ár a „Telegraph” című hatodik évfolyamban megjelenő hiteles sorsolási lapra

egész évre csak 1 forint.

Előfizetőink még egy nagyszerű előnyt is nyújt, t. i. évenként

20 darab

Jószív sorsjegyet

sorsol ki előfizetői között.

mely sorsjegyek negyedévenként sorsoltatnak ki és 20.000, 30.000, 40.000 koronás főnyereményekre játszanak és egy nyereménnyel okvetlenül kisorsoltatnak. Oly sorsjegybirtokosoktól, kik a lapra elő nem fizetnek, 10 kr. válasz-bélyeg kértik. Július 1-éig előfizetők résztvesznek már az 5 darab Jószív-sorsjegy kisorsolásában és szétosztásában. — A „Telegraph” sorsolási közlöny kiadóhivatala, Budapest. Váci-körút 43. (177—12.11)

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölés, csúsz, kőszvény, hátfájdalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitűnő hatása által

a legjobb

házszer hírnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 forint 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb

házszer.

(17b—12.8)